

Bruxelles, 13. svibnja 2026.
(OR. en)

9116/1/26
REV 1

Međuinstitucijski predmet:
2026/0068 (COD)

COMPET 555
IND 326
MI 454
MAP 105
FDI 11
TRANS 299
CLIMA 254
ENV 486
ENER 239
ECOFIN 602
UD 136
POLCOM 170
CODEC 875

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Odbor stalnih predstavnika / Vijeće

Predmet: *Priprema za sastanak Vijeća za konkurentnost (unutarnje tržište, industrija, istraživanje i svemir) 28. svibnja 2026.*
Akt o ubrzanju industrijskog razvoja: kako davanjem prednosti europskim proizvodima i zahtjevima u pogledu niskih emisija ugljika optimalno izvući koristi od pristupa jedinstvenom tržištu
– rasprava o politikama

Za delegacije se u Prilogu nalazi informativna napomena predsjedništva na temu „Akt o ubrzanju industrijskog razvoja: kako davanjem prednosti europskim proizvodima i zahtjevima u pogledu niskih emisija ugljika optimalno izvući koristi od pristupa jedinstvenom tržištu” s ciljem pripreme za raspravu o politikama na sastanku Vijeća za konkurentnost 28. svibnja 2026.

Akt o ubrzanju industrijskog razvoja: kako davanjem prednosti europskim proizvodima i zahtjevima u pogledu niskih emisija ugljika optimalno izvući koristi od pristupa jedinstvenom tržištu

Kontekst

Na proizvodni sektor EU-a otpada 18,3 % radnih mjesta u EU-u (odnosno 30 milijuna osoba) i 14,3 % EU-ova BDP-a u 2024., kao i 26,2 % emisija stakleničkih plinova u EU-u. Stoga taj sektor ima središnju ulogu u gospodarskom blagostanju, strateškoj autonomiji i postizanju klimatskih ciljeva Unije.

Unatoč gospodarskoj važnosti proizvodnog sektora, njegov se udio u BDP-u smanjio tijekom proteklih desetljeća, i to sa 17,4 % u 2000. na 14,3 % u 2024. Taj se sektor suočava s izazovima koji su posljedica trajno visokih cijena energije, prekomjernih globalnih kapaciteta, poremećaja u međunarodnom tržišnom natjecanju, visokih kapitalnih i operativnih troškova povezanih s dekarbonizacijom, regulatornih prepreka te sporih i nepredvidivih postupaka izdavanja dozvola. Svi ti elementi narušavaju konkurentnost navedenog sektora i njegovu sposobnost dekarbonizacije.

Zbog toga se, na primjer, od 2019. obujam proizvodnje u energetski intenzivnim industrijama smanjio za gotovo 20 %, znatno više nego u drugim proizvodnim sektorima, pri čemu su neki proizvodni kapaciteti i dalje nedovoljno iskorišteni i neprofitabilni. Ako se ne poduzmu hitne mjere za preokretanje tog trenda, EU će dekarbonizaciju ostvariti deindustrijalizacijom.

Čiste tehnologije također su suočene s izazovima u pogledu konkurentnosti i ranjivosti u lancu opskrbe. Kad je riječ o 15 ključnih čistih tehnologija, baterije, solarni fotonaponski moduli i proizvodnja ćelija tehnologije su u kojima je EU najmanje konkurentan u usporedbi s ostatkom svijeta, a pritom oko 50 % svoje potražnje za baterijama i 94 % svoje potražnje za solarnim fotonaponskim modulima i ćelijama zadovoljava uvozom iz Kine.

Sličan izazov u području konkurentnosti prisutan je i u nizu primjera niže u lancu opskrbe. Na primjer, unatoč kompenzacijskim pristojbama koje su od 30. listopada 2024. uvedene za kineska električna vozila na baterije, trgovinska bilanca s Kinom za osobna vozila zabilježila je negativnu vrijednost u 2025. (1,2 milijarde EUR u prvoj polovini te godine). Nadalje, u razdoblju od 2021. do 2025. uvoz automobilskih dijelova iz Kine povećao se za oko 4 milijarde EUR (+ 66 %), dok se izvoz u Kinu smanjio za oko 50 %. To se objašnjava činjenicom da između europskih i kineskih proizvoda postoji razlika u cijeni u rasponu od 30 % do 35 %. Čini se da se taj trend ubrzava. Dobavljači u automobilskoj industriji već su najavili zatvaranje 76 000 radnih mjesta, a u sljedećih pet godina bit će ugroženo do 50 % proizvodnje.

Kako bi se odgovorilo na navedene trendove, predloženim aktom o ubrzanju industrijskog razvoja, objavljenim 4. ožujka 2026., uspostavlja se okvir mjera za ubrzanje industrijskih kapaciteta i dekarbonizacije u strateškim sektorima, uz istodobno jačanje dugoročne otpornosti i blagostanja EU-a.

Akt o ubrzanju industrijskog razvoja: uvođenje ciljanog davanja prednosti europskim proizvodima i zahtjeva u pogledu niskih emisija ugljika radi potpore strateškim sektorima

Relevantni prijedlog sastoji se od **tri glavna stupa**, a to su: poticanje potražnje kako bi se stvorila vodeća tržišta za čiste proizvode, iskorištavanje snage jedinstvenog tržišta kako bi se privukla kvalitetna strana ulaganja i ubrzanje realizacije projekata za dekarbonizaciju.

Kad je riječ o prvom stupu, Aktom o ubrzanju industrijskog razvoja uspostavlja se okvir za razvoj vodećih tržišta za niskougljične industrijske proizvode proizvedene u Uniji. Tom se inicijativom želi riješiti pitanje ograničene potražnje koja otežava povećanje proizvodnje i onemogućuje ulaganja u dekarbonizaciju. To bi se postiglo iskorištavanjem razmjera jedinstvenog tržišta i povećanjem potražnje za proizvodima koji se financiraju javnom intervencijom (javna nabava, dražbe i programi javne potpore). U Komisijinu obrazloženju navodi se da predložene mjere odražavaju međunarodne trendove i da su one u skladu s međunarodnim obvezama EU-a tako što se koncept podrijetla iz Unije proširuje da obuhvaća proizvode proizvedene u zemljama s kojima je EU sklopio sporazum o uspostavi područja slobodne trgovine ili carinske unije. Pristup postupcima javne nabave odobrava se samo ponuditeljima iz zemalja koje imaju zajamčen pristup.

Prijedlogom se uvode zahtjevi u pogledu niskih emisija ugljika i/ili podrijetla iz Unije za odabrane proizvode u strateškim sektorima, uključujući:

- čelik, cement (beton i žbuka) i aluminij koji se upotrebljavaju u građevinskom i automobilskom sektoru;
- električna i hibridna vozila te vozila s gorivnim člankom i njihove ključne komponente;
- niz tehnologija s nultom neto stopom emisija.

Ti horizontalni zahtjevi uspostavljaju vezu između Akta o ubrzanju industrijskog razvoja i drugih aktualnih zakonodavnih prijedloga u kojima se upotrebljavaju takvi koncepti, kao što su prijedlog revizije standardnih vrijednosti emisija CO₂ za automobile i kombije te prijedlog o čistim korporativnim vozilima. Oni bi se primjenjivali u svim postupcima javne nabave, dražbama i programima javne potpore. Kako bi se izbjeglo nametanje prekomjernog administrativnog opterećenja gospodarskim subjektima koji sudjeluju u postupcima nabave obuhvaćenima Aktom o ubrzanju industrijskog razvoja, sukladnost bi se provjeravala sustavom osobne izjave. Takvim se pristupom osigurava usklađenost s postojećim okvirima za javnu nabavu, a pritom je nadzor ograničen na gospodarske subjekte kojima je dodijeljen ugovor.

Što se tiče čistih tehnologija, zahtjevi u pogledu podrijetla iz Unije uveli bi se izmjenama Akta o industriji s nultom neto stopom emisija¹, čime bi se zajamčilo da su oni u potpunosti uključeni u taj okvir. U praksi bi se postojećim smjernicama, kao što su smjernice o provedbi članka 28. navedenog akta², zajedno s relevantnim iskustvom stečenim u području provedbe, među ostalim u primjeni pravila o podrijetlu, poduprla učinkovita provedba tih zahtjeva.

¹ Uredba (EU) 2024/1735 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju tehnologija s nultom neto stopom emisija i izmjeni Uredbe (EU) 2018/1724.

² Komunikacija Komisije naslovljena „Smjernice za provedbu članka 28. Uredbe (EU) 2024/1735 o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju tehnologija s nultom neto stopom emisija i izmjeni Uredbe (EU) 2018/1724 (Akt o industriji s nultom neto stopom emisija)”.

Tim se okvirom žele stvoriti predvidljivi signali potražnje za niskougljičnim industrijskim proizvodima i istodobno ojačati proizvodni kapaciteti EU-a i strateški lanci vrijednosti u skladu s preporukama iz Draghijeva izvješća³.

Navedeni je pristup usmjeren na strateške sektore u kojima su troškovi dekarbonizacije visoki te bi bez mjera predloženih u Aktu o ubrzanju industrijskog razvoja došlo do znatnih učinaka na cijene niže u proizvodnom lancu, čime bi se povećao rizik od tržišnih neuspjeha. Ujedno je sastavni dio programa pojednostavnjenja, pri čemu se postojeća pravila i postupci racionaliziraju kad god je to moguće i prema potrebi nadalje razvijaju.

Kad je riječ o **drugom stupu**, u prijedlogu se utvrđuju jasni uvjeti za strana ulaganja u sektore u nastajanju (baterije, električna vozila, fotonaponski sustavi i kritične sirovine) veća od 100 milijuna EUR kako bi se osiguralo da se tim ulaganjima stvara konkretna dodana vrijednost, a to uključuje otvaranje visokokvalitetnih lokalnih radnih mjesta, promicanje inovacija i snažniju integraciju u europske lance vrijednosti. Istodobno se želi osigurati odgovarajuća ravnoteža među različitim stupovima inicijative kako bi se očuvala privlačnost Unije za strateška ulaganja i istodobno smanjio rizik od preusmjerenja ulaganja u partnerske zemlje koje imaju povlašteni pristup jedinstvenom tržištu.

Prijedlogom se u okviru **trećeg stupa** pojednostavnjuje i digitalizira postupak izdavanja dozvola za projekte proizvodnje primjenom pristupa „jedan projekt, jedan digitalni postupak”. Ujedno se ubrzava okvir za izdavanje dozvola za projekte za dekarbonizaciju energetski intenzivne industrije i podupire razvoj industrijskih klastera tako što se u svakoj državi članici određuju posebna područja ubrzanog industrijskog razvoja.

³ Draghi, M. (2024). [The future of European competitiveness – In-depth analysis and recommendations \(Part B\)](#) (Budućnost europske konkurentnosti – dubinska analiza i preporuke (dio B)).

Pitanja za raspravu

- Smatrate li da su mjere iz predloženog okvira dovoljne za ubrzanje razvoja industrijskih kapaciteta i dekarbonizacije u strateškim sektorima u EU-u, a da se pritom pruže dovoljno snažni signali potražnje i sigurnost ulaganja kako bi strateške industrije EU-a ponovno postale konkurentne?
 - Smatrate li da se predloženim ciljanim davanjem prednosti europskim proizvodima i zahtjevima u pogledu niskih emisija ugljika u javnoj potrošnji može strateške sektore djelotvorno poduprijeti u očuvanju i širenju proizvodnih kapaciteta u EU-u, uz minimalno dodatno administrativno opterećenje?
-